

RIJEČKA KROATISTIČKA ŠKOLA OBILJEŽAVA PETNAEST GODINA SVOJEGA POSTOJANJA I RADA

U akademskoj je godini 2023./2024. nizom aktivnosti obilježeno petnaest godina postojanja i rada Riječke kroatističke škole, centra za učenje hrvatskoga kao drugoga, stranog i nasljednog jezika koji djeluje pri Odsjeku za kroatistiku na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Institucija je to čiji su temeljni ciljevi promicanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture u međunarodnome okviru, razvijanje suvremenih metoda u poučavanju hrvatskoga kao inoga jezika, promicanje mobilnosti, izrada nastavnih i ispitnih materijala, organiziranje znanstvenih i stručnih skupova te provedba projektnih aktivnosti. Polaznici Programa Riječke kroatističke škole su studenti dolazne mobilnosti na Sveučilištu u Rijeci (program Erasmus, mreža CEEPUS...), stipendisti Ministarstva znanosti i obrazovanja (program Bilateralala), stipendisti Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, polaznici privatno ili poslovno vezani za Hrvatsku i mnogi drugi zaljubljenici u hrvatski jezik.

Program Riječke kroatističke škole obuhvaća modul Inojezični hrvatski za studente dolazne mobilnosti te program cjeloživotnoga obrazovanja Učenje hrvatskoga jezika koji sadrži intenzivne tečajeve za polaznike različitih stupnjeva prethodnoga poznavanja hrvatskoga jezika i Školu hrvatskoga jezika, kulture i civilizacije. U skladu sa zaprimljenim upitima te informacijama dobivenima od zainteresiranih budućih polaznika i institucija u zemlji i inozemstvu s kojima Riječka kroatistička škola ostvaruje višegodišnju uspješnu suradnju, u pripremi je i nova aktivnost kao dio programa cjeloživotnoga obrazovanja nazvana Hrvatski jezik i kultura koja će obuhvaćati 225 nastavnih sati u jednome semestru. Modul Inojezični hrvatski podijeljen je u dva semestra ovisno o stupnju poznavanja hrvatskoga jezika prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike. Uz jezične vježbe za svaki od šest stupnjeva obvezni je nastavni predmet u semestru A (za stupnjeve A1, A2 i B1) Suvremena hrvatska kultura, a u semestru B (za stupnjeve B2, C1 i

C2) Hrvatska kultura i civilizacija te Praktična i terenska nastava. U oba semestra polaznici pohađaju i odabrane izborne predmete, na primjer Pregled hrvatske književnosti, Povijest hrvatskoga filma, Umjetnička baština Hrvatske, Temelji ustavnopravnog uređenja Republike Hrvatske, Narječja i dijalekti hrvatskoga jezika.

Riječka kroatistička škola održava i nastavu hrvatskoga kao stranoga jezika u okviru mreže Mladih sveučilišta za budućnost Europe YUFE te predstavlja Sveučilište u Rijeci na tom području kao jedan od centara za učenje jezika (YUFE language centers). Nastava za polaznike sa sveučilišta iz mreže YUFE izvodi se kao predmet Hrvatski kao ini jezik za početni, srednji i napredni stupanj te obuhvaća 60 nastavnih sati u semestru.

Nastava hrvatskoga kao stranoga jezika izvodi se i za studente na Medicinskome fakultetu u Rijeci koji pohađaju studijski program na engleskome jeziku, a hrvatski im nije prvi jezik. Poznavanje hrvatskoga jezika uvjet je koji moraju ostvariti za upis u više godine studija i njima predviđenu kliničku praksu.

Riječka kroatistička škola izvodi i nastavu hrvatskoga kao stranoga jezika na početnoj razini učenja za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom te za izbjeglice iz Ukrajine. Tečaj za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom održan je u okviru suradnje Riječke kroatističke škole i udruge Civis Mundi, neprofitne humanitarne udruge čiji su osnovni ciljevi unapređivanje procesa društvene integracije nasilno raseljenih osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom na području cijele Republike Hrvatske i njihovo aktivno sudjelovanje na različitim područjima života i rada. Tečaj za izbjeglice iz Ukrajine održan je u suradnji s Hrvatskim Caritasom i Caritasom Riječke nadbiskupije, a Caritas Riječke nadbiskupije 2023. i 2024. godine nagradio je Riječku kroatističku školu zahvalnicom.

Posebnu skupinu polaznika Programa Riječke kroatističke škole predstavljaju i studenti uključeni u projekt OPTILIFE – Internacionalizacija diplomskih studija biotehnologije i matematike proveden od 2018. do 2020. godine. Projekt je financiran iz Europskoga socijalnog fonda (ESF), Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali” 2014. – 2020., njegov je koordinator Sveučilište u Rijeci s Odjelom za biotehnologiju i Odjelom za matematiku, a partneri na projektu su Filozofski fakultet

u Rijeci i tvrtka LogIN d.o.o. Svoj doprinos internacionalizaciji visokog obrazovanja Riječka kroatistička škola pružila je na području učenja hrvatskoga kao stranoga jezika kao jedne od svojih temeljnih djelatnosti, a u njoj su sudjelovali studenti iz europskih i afričkih zemalja.

U suradnji sa Sveučilištem u Klagenfurtu kao koordinatorom te sveučilištima u Udinama, Trstu, Ljubljani, Kopru i Osijeku kao partnerskim institucijama, Riječka kroatistička škola predstavnik je Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci u organizaciji i provedbi Ljetne škole Bovec – od 2014. godine kao partnerska institucija, a u razdoblju od 2009. do 2014. kao suradnik u pripremi i izvođenju tečaja hrvatskoga kao inoga jezika. Riječka kroatistička škola u toj funkciji, između ostaloga, predlaže i organizira voditelje radionica na hrvatskome jeziku za polaznike Ljetne škole Bovec te organizira filmske večeri i izvannastavne aktivnosti kojima se želi promicati hrvatski jezik i kultura kao dio područja Alpe-Jadrana. Radionice na hrvatskome jeziku u Ljetnoj školi Bovec održali su brojni profesori s hrvatskih sveučilišta te djelatnici u kulturi, novinari i stručnjaci za područja zastupljena aktualnom temom Škole u pojedinoj akademskoj godini. Zanimljivo je da je i za Ljetnu školu Bovec ovo obljetnička godina, i to 30., a polovicu je toga puta popratila i uspješna suradnja s Riječkom kroatističkom školom koja će se, vjerujemo, i uspješno nastaviti.

Promicanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture u međunarodnome okviru povezuje Riječku kroatističku školu s nizom institucija i pojedinaca u zemlji i inozemstvu. Uz prethodno spomenute, to su i Služba za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Rijeci, organizacija ESN Rijeka, Agencija za mobilnost i programe EU, Ogranak Bilingualism Matters@Rijeka, Hrvatska matica iseljenika, Gradska knjižnica Rijeka, Udruga studenata kroatistike Idiomi i druge. Suradnja s Udrugom slijepih Primorsko-goranske županije Rijeka ostvarena je u okviru projekta Pronađeno u prijevodu, Erasmusova intenzivnog programa održanog od 2012. do 2014. godine u suradnji sa sveučilištima u Grazu, Krakovu i Udinama. Ta je projektna aktivnost u središtu imala tri prevoditeljska sadržaja – prijevod igranoga filma *Koko i duhovi* te dokumentarnih filmova *Pun kufer* i *Veliki dan* na njemački, poljski i talijanski jezik, kao i audiodeskripciju odabranih interaktivnih *Priča iz davnine* nastalih prema književnome

predlošku Ivane Brlić-Mažuranić. Budući da se pri stvaranju teksta audiodeskripcije kao posebnoga oblika unutarjezičnoga prevođenja kojim se vizualni dio sadržaja audiovizualnoga medija prenosi u auditivni, a s ciljem omogućavanja njegove dostupnosti osobama oštećena vida, preporuča suradnja s predviđenim krajnjim korisnicima, sudionikom je na projektu postao i voditelj Udruge Emil Mandarić, a jednim je od ishoda ove aktivnosti postala i primjena usvojenih prevodilačkih znanja i vještina s ciljem ostvarivanja društvene uključenosti. Osim filmskoga prevođenja, Riječka je kroatistička škola sa svojim polaznicima napravila prepjeve pjesama Dragutina Tadijanovića na njihove prve jezike, a kao rezultat je projektnih aktivnosti nastala i *Knjižica prijevoda i pjesama „Riječi“* te *Mali rječnik pet jezika*. Obilježavanje 15. obljetnice započelo je u prosincu održavanjem kviza o poznavanju hrvatskoga jezika i kulture na kojemu je sudjelovalo oko 40 polaznika. Jedna od aktivnosti u toj obljetničkoj akademskoj godini bila je i Večer poezije održana 1. veljače 2024. u suradnji s Udrugom studenata kroatistike Idiom. Polaznici programa Riječke kroatističke škole čitali su poeziju suvremenih autora iz svojih zemalja na materinskim jezicima, a članovi Udruge studenata kroatistike Idiom čitali su prepjeve na hrvatski jezik. Mnogi su tada po prvi put čuli poeziju na korejskom, njemačkom, ukrajinskom, perzijskom, poljskom, ruskom, španjolskom, vijetnamskom, turskom te na svahiliju.

U organizaciji Riječke kroatističke škole održane su dvije panel-rasprave prigodom Dana Filozofskoga fakulteta u Rijeci. Panel-rasprava „Iza kulisa učenja hrvatskoga jezika: iskustva stranih studenata” u središte zanimanja stavila je polaznike Riječke kroatističke škole i njihova iskustva učenja hrvatskoga jezika i života u Hrvatskoj. Druga panel-rasprava pod nazivom „Poučavanje stranih jezika u suvremenom kontekstu: perspektive lektora”, okupila je lektore hrvatskoga, slovenskoga, poljskoga, makedonskoga i mađarskoga jezika s ciljem osvještavanja aktualnih izazova vezanih za poučavanje.

Riječka kroatistička škola kontinuirano provodi Ispit iz poznavanja hrvatskoga jezika i latiničnoga pisma u različite svrhe te, u skladu s tim, na odgovarajućim razinama koje su za pojedinu od njih potrebne prema službeno reguliranim propisima. I na tom području razvijaju se materi-

jali za vrednovanje poznavanja hrvatskoga kao inoga jezika usklađeni s aktualnim smjernicama i istraživanjima.

Jedno je od događanja kojim je Riječka kroatistička škola obilježila svoju desetu obljetnicu bila i Međunarodna znanstvena konferencija Slavofraz – Frazeologija, učenje i poučavanje, održana od 19. do 21. travnja 2018. na Filozofskome fakultetu u Rijeci. Središnjom je temom konferencije bio pristup frazeologiji u procesu učenja i poučavanja, na svim razinama obrazovanja te u nastavi prvoga, drugog, stranog i nasljednog jezika, u teorijskim istraživanjima i njihovoj praktičnoj primjeni – od kontrastivne frazeologije i frazeografije do strategija i vježbi u didaktičkome pristupu frazeologiji kao dijelu obrazovnih ciljeva i nastavnih sadržaja. Pozivu na sudjelovanje u konferenciji odazvalo se 49 frazeofila iz Hrvatske, Austrije, Slovenije, Makedonije, Rusije, Češke, Bugarske, Ukrajine i Poljske, a 2019. izdan je i zbornik radova dostupan u slobodnome pristupu na mrežnim stranicama Izdavaštva Filozofskoga fakulteta u Rijeci.¹

Za svoje polaznike Riječka kroatistička škola organizira i brojne izvannastavne aktivnosti – od književnih večeri, posjeta kazalištu i kinu, gostujućih predavanja, izleta i radionica. Naravno, ponekad u to uključimo i odlazak na kavu jer svi naši polaznici kao jednu od prvih stvari koje primjećuju u Hrvatskoj navode da Hrvati uvijek imaju vremena za kavu, no može to, primjerice, biti i kuhano vino na manifestaciji Advent na Gradini. I u tim se neformalnim situacijama i druženjima razvija komunikacijska kompetencija na hrvatskome jeziku te stvara pozitivno ozračje i povezanost u skupini. Za Riječku kroatističku školu najvažnije je da su njezini polaznici zadovoljni i to je poticaj za daljnji rad, razvijanje sadržaja i programa te stvaralački entuzijazam. Tekst o 15. obljetnici stoga je najljepše zaključiti s nekoliko dojmova polaznika Programa Riječke kroatističke škole – riječima koje su vjetar u leđa za nove sadržaje, aktivnosti i projekte.

---

¹ V. <https://izdavastvo.ffri.hr/z-macan-frazeologija-ucenje-poucavanje>.

„Najbolji je dio mog boravka u Rijeci meni bio studiranje u Riječkoj školi hrvatskog jezika. Najviše mi se sviđela nastava jezičnih vježba. Mislim da sam puno naučila: sad mi je jasnije puno stvari u gramatici, puno bolje govorim nego kad sam tek došla u Rijeku.”

(Giedre, Litva)

„Čovjek bez doma je ništa, a ja imam dva. Rijeka mi je postala drugim domom.”

(Zuzanna, Poljska)

„Kada sam došla u Rijeku, bila sam studentica Nacionalnog sveučilišta „Taras Ševčenko” u Kijevu, Ukrajina. Sada sam već diplomirala.

Ovo iskustvo je promijenilo nešto u mojem životu jer sam se vratila u Ukrajinu kao potpuno drugi čovjek. Sada ja više ne trčim svugdje, ponekad čak i kasnim, jer tijekom boravka u Rijeci moje razumijevanje vremena se promijenilo, vrlo često idem na kavu, više odmaram nego prije te uživam u životu.

Studij „Hrvatski jezik za strance, napredni stupanj” u Riječkoj kroatističkoj školi kod Željke i Sandre je bio vrlo koristan za mene. Bilo je vrlo zanimljivo, puno vježbanja, razgovorne prakse, počela sam voljeti frazeologiju (ja sam napisala znanstveni rad zajedno s hrvatskim studentima tijekom boravka u Rijeci), pronašla sam svoj omiljeni posao, jer sam saznala što želim raditi u životu.

Sad ja prevodim knjige, radim kao sudski tumač i prevoditelj diljem Europe. Mislim da je Riječka kroatistička škola pomogla meni ostvariti moju maštu jer sada ja sam sretna.

Svakom tko studira u Rijeci sada ja želim puno uspjeha, inspiracije i uživanja. Lijep pozdrav svima vama, Trsatu, Rijeci, profesorima, i, naravno, mojoj najvećoj ljubavi – Jadranu”.

(Iryna, Ukrajina)

„Zadovoljan sam!!! Neka živi Hrvatska! Hvala lijepa!”

(Roberto, Italija)

izv. prof. dr. sc. Željka Macan – Sandra Marman, viša lektorica